

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 146/2012-44

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. decembra 2012 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Juraja Horvátha a Sergeja Kohuta prerokoval prijatú sťažnosť PhDr. I. C., B., zastúpeného advokátom JUDr. M. B., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Ct 13/2003 v období po rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. II. ÚS 158/05-39 z 26. októbra 2005 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo PhDr. I. C. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo a na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I

v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Ct 13/2003 v období po rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. II. ÚS 158/05-39 z 26. októbra 2005 porušené bolo.

2. PhDr. I. C. priznáva finančné zadosťučinenie v sume 5 000 € (slovom päťtisíc eur), ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. PhDr. I. C. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 475,66 € (slovom štyristosedemdesiatpäť eur a šesťdesiatšesť centov), ktorú je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť na účet jeho advokáta JUDr. M. B., B., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 146/2012-12 z 30. mája 2012 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť PhDr. I. C. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Ct 13/2003 v období po rozhodnutí ústavného súdu č. k. II. ÚS 158/05-39 z 26. októbra 2005.

Zo sťažnosti vyplynulo najmä, že:

„(...) Návrhom podaným na Okresnom súde Bratislava I dňa 2. decembra 2003 sa sťažovateľ domáha ochrany svojich práv na ochranu osobnosti podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Konanie je vedené pod sp. zn. 8Ct/13/2003.

Predmetom sporu sú dva články uverejnené v denníku S. v októbri 2003, obsahujúce o sťažovateľovi viaceré nepravdivé a pravdu skresľujúce údaje difamujúceho charakteru, ktoré v značnej miere znižujú dôstojnosť a vážnosť sťažovateľa, a sú objektívne spôsobilé ohroziť jeho postavenie a uplatnenie v spoločnosti. (...)

Ústavný súd Slovenskej republiky nálezom sp. zn. II. US 158/05-39 z 26. októbra 2005, t. j. už pred viac než šiestimi rokmi, konštatoval porušenie základného práva sťažovateľa PhDr. I. C. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy(...) a práva na prerokovanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa článku 6 ods. 1 Európskeho dohovoru(...) v predmetnom súdnom konaní. Okresnému súdu Bratislava I zároveň prikázal v uvedenom súdnom konaní konať bez zbytočných prieťahov.

Uvedené súdne konanie do dnešného dňa nebolo právoplatne ukončené. Okresný súd Bratislava I je v uvedenej právnej veci dlhodobo nečinný, resp. vykonáva úkony, ktoré nemožno označiť za efektívne.

Napriek skutočnosti, že predmetom uvedenej veci je ochrana osobnostných práv sťažovateľa, ktorá predpokladá osobitný dôraz na rýchlость súdneho konania, uvedené súdne konanie trvá už takmer 8 rokov, čo je z ústavného hľadiska neakceptovateľné a neospravedlňiteľné.

Ako splnomocnený právny zástupca sťažovateľa, ktorého v predmetnej právnej veci ochrany osobnosti právne zastupujem od podania návrhu na začatie konania v roku 2003, som sa listom z 23. augusta 2011 obrátil na predsedníčku Okresného súdu Bratislava I so sťažnosťou proti porušovaniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov postupom Okresného súdu Bratislava I v uvedenom súdnom konaní podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov(...)

Z hľadiska posúdenia kritéria zložitosti veci sme toho názoru, že predmetná vec nie je právne ani fakticky zložitá.

Pokiaľ ide o správanie sa sťažovateľa ako účastníka konania, z vyššie opísaného skutkového stavu veci vyplýva, že sťažovateľ je v konaní aktívny a poskytol súdu primeranú súčinnosť a podklady pre konanie a rozhodnutie, a to tak v konaní o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, ako aj v konaní vo veci samej.

Z doterajšieho postupu Okresného súdu Bratislava I je zrejmé, že súd postupuje v zrejmom rozpore s viacerými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku, a tým,

vzhľadom na všetky opísané okolnosti danej veci, porušuje základné právo sťažovateľa na konanie bez zbytočných prietáhov a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote. Uvedené porušenia zákona, podľa nášho názoru, nemožno ospravedlniť žiadnym legitímnym dôvodom.

(...) Vzhľadom na predmet, resp. povahu veci, ktorou je ochrana ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a mena sťažovateľa, je povinnosťou súdu klásť osobitný dôraz na to, aby nedochádzalo k zbytočným prietahom v konaní a spravodlivosť bola dosiahnutá v primeranom časovom priestore. (...)

Sťažovateľ na základe uvedeného skutkového a právneho stavu veci navrhuje, aby Ústavný súd Slovenskej republiky(...) vyniesol tento nález:

Okresný súd Bratislava I v konaní vo veci ochrany osobnosti a náhrady nemajetkovej ujmy vedenom pod sp. zn. 8Ct/13/2003 porušil základné právo sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu zaručené článkom 46 ods. 1 Ústavy(...) a článkom 36 ods. 1 Listiny(...), základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené článkom 48 ods. 2 Ústavy(...) a článkom 38 ods. 2 Listiny(...) a právo na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené článkom 6 ods. 1 Európskeho dohovoru(...)

Okresnému súdu Bratislava I v konaní vo veci ochrany osobnosti a náhrady nemajetkovej ujmy vedenom pod sp. zn. 8Ct/13/2003 prikazuje konať bez zbytočných prietáhov.

Sťažovateľovi priznáva finančné zadostučinenie v sume 15 000 €, ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd Bratislava I je povinný sťažovateľovi zaplatiť náhradu trov právneho zastúpenia zvýšenú o daň z pridanej hodnoty v zákonom ustanovenej výške na účet jeho právneho zástupcu JUDr. M. B., B., do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu. (...)

Z uvedeného skutkového a právneho stavu vyplýva, že sťažovateľ je už dlhší čas vystavený neoprávneným zásahom do svojich osobnostných práv. Zverejnenie nepravdivých a pravdu skresľujúcich údajov difamujúceho charakteru o sťažovateľovi v denníku S., ktorý má vysoký stupeň čítanosti doma aj v zahraničí, a to nielen v tlačenej podobe, ale aj v elektronickej forme na internetových stránkach, pričom predmetné vydania denníka S. v elektronickej forme sú dodnes prístupné širokému okruhu verejnosti na celom svete 24

hodín denne, je objektívne spôsobilé privodiť sťažovateľovi značnú majetkovú aj nemajetkovú ujmu. Sťažovateľ i jeho blízki príbuzní sú v dôsledku zverejnenia predmetných článkov už dlhší čas nútení svojmu okoliu opakovane vysvetľovať, že ide o nepravdivé a zavádzajúce informácie. Obviňovanie sťažovateľa z nezákonnej činnosti uverejnené v predmetnom rozhovore a článku má značne nepriaznivý dopad na súkromný život a pracovnú činnosť sťažovateľa.

Uvedené protiprávne zásahy odporcov v predmetnej veci vedenej pred Okresným súdom Bratislava I do práv sťažovateľa naďalej (viac ako 8 rokov) trvajú, čím dochádza k zväčšovaniu majetkovej a nemajetkovej ujmy sťažovateľa. Okresný súd Bratislava I v dôsledku nečinnosti, resp. nesprávneho a neefektívneho postupu predlžuje stav právnej neistoty sťažovateľa. Vzhľadom na predmet súdneho konania (ochrana osobnostných práv) a jeho celkovú dĺžku (8 rokov) dosahuje nezákonný postup Okresného súdu Bratislava I intenzitu odmietania prístupu k spravodlivosti.

Sťažovateľ sa v súdnom konaní o ochranu osobnosti domáha aj náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, pričom zvolil formu tzv. symbolickej satisfakcie, keď požaduje peňažné zadost'učinenie v mimoriadne malom rozsahu. Symbolická satisfakcia je v právnej teórii považovaná skôr za zadost'učinenie morálnej povahy, keďže sťažovateľ takouto formou signalizuje, že mu pri začatí súdneho sporu záležalo najmä na zabránení v pokračovaní zásahov do jeho osobnostných práv a na morálnej náprave porušených osobnostných práv.

Aby však bola sťažovateľovi poskytnutá účinná právna ochrana jeho osobnostným právam, je nevyhnutné, aby rozhodnutie príslušného súdu bolo vydané v primeranom čase. Spravodlivosť má aj určitý časový rozmer a v dôsledku zbytočných prietáhov v konaní sťažovateľ stráca dôveru v spravodlivosť. Aj z uvedeného dôvodu je sťažovateľ presvedčený, že samotné deklarovanie porušenia jeho základných práv Okresným súdom Bratislava I nemožno považovať za dostatočné a výšku navrhovaného finančného zadost'učinenia považuje za primeranú ujmu, ktorá mu je dlhodobo spôsobovaná protiprávnym postupom Okresného súdu Bratislava I.“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedníčkou, listom sp. zn. Spr 3518/2012 z 13. júla

2012 a právny zástupca sťažovateľa stanoviskom k uvedenému vyjadreniu zo 17. augusta 2012.

2.1 Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení popísala chronológiu úkonov vykonaných súdom v danej veci a dodala tieto relevantné skutočnosti:

„(...) Súhlasím s tým, aby podľa ust. § 30 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z.(...) Ústavný súd Slovenskej republiky upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti. (...)

Z vyjadrenia zákonnej sudkyne som zistila, že vo veci už bolo vydané rozhodnutie Ústavným súdom SR a zákonná sudkyňa si je vedomá základnej povinnosti súdu a ako aj jej povinnosti ako zákonného sudcu v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovať tak, aby ochrana práv účastníkov tohto konania bola rýchla a účinná, postupovať v konaní zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá a zabezpečiť taký procesný postup v tomto súdnom konaní vedenom pod sp. zn. 8Ct 13/2003, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty. S poukazom na vykonané úkony vo veci má za to, že konala tak, aby bolo možné vydať rozhodnutie vo veci samej až po zistení skutkového stavu s ohľadom na procesné návrhy navrhovateľa a odporcov.

Zákonná sudkyňa je však toho názoru, že v konaní je povinná rešpektovať nielen procesné práva navrhovateľa ale aj procesné práva odporcu v 1. a 2. rade, ktorí svoje procesné práva vo vzťahu k aktuálnemu súdному konaniu využívali (žiadosť o zbavenie mlčanlivosti navrhovateľa a odporcu v 2. rade) čím došlo k predĺženiu času, kedy mohlo dôjsť k zákonnému rozhodnutiu súdu, ktoré by netrpelo procesnými vadami vo vzťahu práve k odporcovi v 1. a 2. rade.

Napriek vyššie uvedeným skutočnostiam je iba v kompetencii Ústavného súdu SR rozhodnúť, či týmto postupom Okresného súdu Bratislava I v tomto konkrétnom prípade vedenom pod sp. zn. 8Ct 13/2003 boli, resp. neboli porušené ústavné práva účastníkov konania.

Komplikovanosť predmetného sporu je daná samotnou dôkaznou situáciou a skutočnosťou, že ide o vec, kde bolo potrebné sa v zmysle platných právnych predpisov obrátiť na S. so žiadosťou o zbavenie mlčanlivosti navrhovateľa a odporcu v 2. rade, t. j. súd vykonal dokazovanie časovo náročné. Až po vykonaní dokazovania navrhnutého navrhovateľom, odporcom v 1. a 2. rade stanovenie konečného termínu pojednávania bolo

možné až na deň 13. 02. 2012 (t. j. po doručení odpovede N. a S.), kedy bolo možné rozhodnúť vo veci samej (pojednávane bolo odročené na vyhlásenie rozsudku na 01. 03. 2012).

Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti neopísal všetky úkony vykonané v súdnom spise a tým skreslene vyvolal dojem nečinnosti zo strany súdu. Konanie navrhovateľa možno hodnotiť za účelové, pričom sa snaží svoj neúspech v tomto konaní riešiť cestou priznania ujmy cestou Ústavného súdu SR.

Vzhľadom na zistený stav konania sp. zn. 8Ct 13/2003 vedenom na Okresnom súde Bratislava I (v súčasnosti na odvolacom súde pod sp. zn. 8Co 166/2012), ale zohľadňujúc aj ostatné okolnosti prípadu, považujem priznanie sumy 15000 eur za neprimerané (neprimerane vysoko požadované finančné zadostučinenie).

Konečné rozhodnutie ponechávam na zváženie Ústavnému súdu Slovenskej republiky. (...)“

2.2 Právny zástupca sťažovateľa vo svojom stanovisku k uvedenému vyjadreniu okresného súdu uviedol najmä, že:

«Aj z obsahu uvedeného vyjadrenia predsedníčky súdu je zrejmé, že Okresný súd Bratislava I, napriek nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 158/2005-39 z 26. októbra 2005, bol v predmetnom konaní vo veci ochrany osobnostných práv sťažovateľa vedenej pod sp. zn. 8 Ct 13/2003 naďalej opakovane nečinný, resp. vykonával úkony, ktoré nemožno označiť za efektívne, vedúce k odstráneniu stavu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ z dôvodu nesprávneho postupu okresného súdu nachádza už takmer 9 rokov.

Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení uvádza, že ako prvý úkon od vydania predmetného nálezu ústavného súdu zo dňa 26. októbra 2005 bola vznesená námietka zaujatosti zákonnou sudkyňou JUDr. O. D. dňa 2. októbra 2007, t. j. okresný súd bol v uvedenom období takmer dvoch rokov absolútne nečinný.

Na absolútnu nečinnosť Okresného súdu Bratislava I v konaní vo veci samej, ignorovanie uvedeného nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky či netransparentnosť výmeny zákonného sudcu sme poukázali v sťažnosti adresovanej predsedníčke okresného súdu zo 16. októbra 2007. (...)

Z vyjadrenia predsedníčky okresného súdu ďalej vyplýva, že aj v nasledujúcom období bol okresný súd opakovane nečinný, resp. vykonával zjavne neefektívne a tiež nedôvodné úkony.

Ako príklad možno tiež uviesť, že okresný súd vyhlásil rozsudok vo veci samej dňa 30. júna 2008, právnenému zástupcovi navrhovateľa bol v rozpore s § 158 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku doručený až 9. septembra 2008.

Následne navrhovateľom podané odvolanie doručené okresnému súdu dňa 25. septembra 2008 bolo predložené odvolaciemu súdu až 16. januára 2009, t. j. po viac než štyroch mesiacoch.

Napriek neprimerane dlhému času vyhotovovania rozsudku z 30. júna 2008, Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací na základe odvolania navrhovateľa svojim uznesením sp. zn. 8Co 16/2009-129 z 26. februára 2010 uvedený rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení svojho rozhodnutia odvolací súd poukázal na vážne obsahové aj formálne vady rozsudku súdu prvého stupňa, najmä na jeho vnútornú protirečivosť, zmätočnosť či úplnú absenciu riadneho odôvodnenia. Odvolací súd v tejto súvislosti napríklad uviedol: „Zásadný nedostatok v odôvodnení napadnutého rozhodnutia spočíva v tom, že sa v ňom súd prvého stupňa žiadnym spôsobom nevysporiadal s tvrdeniami navrhovateľa, z ktorých vyvodzoval dôvodnosť svojho návrhu.“ (...)

Rozsiahle zbytočné prietahy v súdnom konaní následne vznikli v súvislosti s opakovanými žiadosťami Okresného súdu Bratislava I o zbavenie mlčanlivosti navrhovateľa a odporcu v druhom rade zasielanými S. a N., a to z dôvodu, že odporca v druhom rade sa v konaní bránil tým, že pravdivosť svojich tvrdení uverejnených v denníku S. poškodzujúcich česť a dobré meno navrhovateľa nemôže preukázať, pretože nebol pozbavený mlčanlivosti.

V súlade s právom a princípom spravodlivosti však nemožno pripustiť situáciu, aby niekto o inej osobe verejne rozširoval nepodložené obvinenia o závažnom protiprávnom konaní a keď je jeho zákonnou povinnosťou uniesť dôkazné bremeno o pravdivosti difamujúcich tvrdení, akceptovať jeho obranu založenú na povinnosti mlčanlivosti. Odporca v druhom rade (ako bývalý riaditeľ N.) pri zverejňovaní difamujúcich výrokov o navrhovateľovi si musel byť nepochybne vedomý skutočnosti, že príslušné orgány (N., S.)

ho s pravdepodobnosťou hraničiacou s istotou nezbavia povinnosti mlčanlivosti pre potreby jeho výpovede v prípadnom občianskom súdnom konaní vo veci ochrany osobnosti.

Vo svetle ustálenej judikatúry týkajúcej sa práva na ochranu osobnosti a slobody prejavu sa postup prvostupňového súdu súvisiaci s opakovaným podávaním žiadostí na zbavenie mlčanlivosti navrhovateľa a odporcu v druhom rade javí ako zjavne nesprávny. Vzhľadom na objektívnu zodpovednosť za uverejnené výroky považujeme za nelogické, aby odporcovia podmieňovali preukázanie pravdivosti jednotlivých výrokov odporcu v druhom rade predchádzajúcim zbavením mlčanlivosti navrhovateľa a odporcu v druhom rade.

Ak by sme pripustili možnosť, že osoba viazaná mlčanivosťou (takýchto osôb je v Slovenskej republike tisíce, patria k nim napr. i advokáti) môže verejne o niekom rozširovať nepodložené difamujúce tvrdenia a za takéto protiprávne konanie nebude niest' právnou zodpovednosť z dôvodu zachovania povinnosti mlčanlivosti, išlo by o poskytnutie súdnej ochrany osobe zneužívajúcej slobodu prejavu a súčasné nedôvodné odmietnutie súdnej ochrany osobe protiprávne dotknutej na svojich osobnostných právach. Takýto stav by samozrejme nebol zlučiteľný s princípmi právneho štátu, najmä s princípom legality, princípom právnej istoty a v neposlednom rade aj s princípom spravodlivosti.

Výklad či aplikáciu práva, ktoré vedú k absurdným dôsledkom, je sudca povinný odmietnuť, čo v tomto prípade zákonná sudkyňa neurobila. Namiesto toho opakovane zasielala žiadosti o pozbavenie mlčanlivosti navrhovateľa a odporcu v druhom rade na S. a N. s odôvodnením, že pre rozhodnutie vo veci samej je nevyhnutné, aby účastníci konania boli pozbavení mlčanlivosti. (...)

Na zjavnú nedôvodnosť súdom podávaných žiadostí o pozbavenie mlčanlivosti účastníkov súdneho konania poukázal aj riaditeľ S. vo svojej odpovedi z 13. októbra 2010, v ktorej o. i. uvádza, že navrhovateľa a odporcu v druhom rade nemohol zbaviť mlčanlivosti „nakoľko vo vzťahu k uverejneným článkom, ktoré súvisia s uvedenou právnou vecou, menovaným takáto povinnosť nikdy nevznikla.“ (...)

Obdobnú odpoveď zaslal okresnému súdu aj N., ktorý zároveň poukázal na nedostatočnú konkrétnosť žiadosti súdu. (...)

Následkom tohto nesprávneho postupu okresný súd opakovane odročil pojednávame s odôvodnením, že sa nepodarilo účastníkov konania pozbaviť mlčanlivosti. (...)

Na základe opakovaných žiadostí okresného súdu N. aj S. súdu oznámili, že uvedených účastníkov konania nemôžu zbaviť mlčanlivosti.

Ako vyplýva z odpovede N., vzhľadom na predmet súdneho konania (ochrana osobnosti) príslušný právny predpis ani neumožňuje odporcu v druhom rade zbaviť mlčanlivosti, navyše v rozhodnom období (časové zaradenie skutočností uvedených odporcom v druhom rade v rozhovore pre denník S.) odporca v druhom rade nebol riaditeľom N. (...)

Na opakovanú žiadosť okresného súdu riaditeľ S. vo svojej odpovedi uviedol, že po posúdení právnej veci, v ktorej sa koná, v súlade s § 23 ods. 2 zákona č. 46/1993 Z. z. o Slovenskej informačnej službe v znení neskorších predpisov nezbavil navrhovateľa a odporcu v druhom rade povinnosti zachovávať mlčanlivosť. (...)

V príčinnej súvislosti s uvedenými nedôvodnými a neopodstatnenými žiadosťami okresného súdu o pozbavenie mlčanlivosti účastníkov konania sa v období od 8. júla 2010 do 9. januára 2012, t. j. viac ako 18 mesiacov, nekonalo vo veci žiadne pojednávanie.

Absurdnosť postupu okresného súdu nakoniec vykresľuje skutočnosť, že hoci nedošlo k pozbaveniu mlčanlivosti účastníkov konania, ktoré súd považoval za tak mimoriadne dôležité pre rozhodnutie vo veci, po doručení záporných odpovedí zo strany S. a N., dokázal súd rozhodnúť vec hneď na druhom pojednávaní. (...)

Predsedička okresného súdu vo svojom vyjadrení ďalej uvádza: „Komplikovanosť predmetného sporu je daná samotnou dôkaznou situáciou a skutočnosťou, že ide o vec, kde bolo potrebné sa v zmysle platných právnych predpisov obrátiť na S. so žiadosťou o zbavenie mlčanlivosti navrhovateľa a odporcu v 2. rade, t. j. súd vykonal dokazovanie časovo náročné.“

Uvedené konštatovanie predsedníčky okresného súdu je v zjavnom rozpore so skutočnosťou. To, že predmetný spor o ochranu osobnosti nie je zložitý po skutkovej ani právnej stránke konštatoval už ústavný súd v predmetnom náleze sp. zn. II. ÚS 158/05-39 z 26. októbra 2005, keď uviedol: „Návrh na začatie konania vo veci ochrany osobnosti a náhrady nemajetkovej ujmy tvorí pravidelnú súčasť rozhodovacej agendy okresných súdov, a preto vec nemožno považovať za právne zložitú. Na základe doterajšieho priebehu namietaného konania vo veci samej nemožno urobiť záver o faktickej zložitosti veci.

Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že právnou ani faktickou zložitou veci nemožno ospravedlniť doterajšiu dĺžku namietaného konania.“

Z vyššie uvedeného je tiež zrejmé, že vzhľadom na skutkový a právny stav veci ako aj samotný predmet sporu nebolo vôbec potrebné obracať sa opakovane na S. či N. so žiadosťami o pozbavenie mlčanlivosti navrhovateľa a odporcu v druhom rade. Naopak, takýto postup súdu bol zjavne nedôvodný, neopodstatnený, nemajúci oporu v právnom poriadku Slovenskej republiky a v konečnom dôsledku týmto postupom súdu došlo k výraznému prehĺbeniu zbytočných prieťahov v súdnom konaní. Tvrdenie predsedníčky súdu, že súd „vykonal dokazovanie časovo náročné“ vyznieva vo svetle uvedeného priam neuveriteľne.

Pokiaľ ide o konštatovanie predsedníčky okresného súdu, že „sťažovateľ v ústavnej sťažnosti neopísal všetky úkony vykonané v súdnom spise, a tým skreslene vyvolal dojem nečinnosti zo strany súdu“ uvádzame, že z právneho poriadku Slovenskej republiky sťažovateľovi nevyplýva právna povinnosť v ústavnej sťažnosti opísať „všetky úkony vykonané v súdnom spise“, o čom by predsedníčka súdu mala mať vedomosť. Jednotlivé úkony vykonané v súdnom spise, ktoré predsedníčka súdu opísala vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti, vytvárajú dostatočný „dojem“ o postupe okresného súdu v predmetnom súdnom konaní.

Z tvrdenia predsedníčky okresného súdu, že „konanie navrhovateľa možno hodnotiť za účelové, pričom sa snaží svoj neúspech v tomto konaní riešiť cestou priznania ujmy cestou Ústavného súdu SR“ je zrejmé, že predsedníčka súdu sa nedostatočne oboznámila s obsahom predmetného súdneho spisu, resp. sa úmyselne snaží zavádzať ústavný súd. Uvedené konštatovanie predsedníčky okresného súdu zároveň vyznieva ako invektíva voči navrhovateľovi, resp. jeho právnomu zástupcovi, za ktorú by v právnom štáte mala niesť disciplinárnu zodpovednosť.

Nie je nám zrejmé, v čom predsedníčka súdu vidí „účelovosť“ postupu sťažovateľa, ktorý sa zákonom ustanoveným spôsobom domáha ochrany svojich zákonných a ústavných práv podaním ústavnej sťažnosti, v ktorej namieta opakovaný nesprávny postup všeobecného súdu. Namiesto toho, aby si súd priznal svoje zjavné a opakované pochybenia v súdnom konaní o ochrane osobnosti trvajúcim takmer 9 rokov, domáhanie sa ochrany sťažovateľa pred ústavným súdom arogantným spôsobom označí za „účelové“.

Ak by sa predsedníčka súdu oboznámila s návrhom vo veci samej z decembra 2003, zistila by, že sťažovateľ sa v súdnom konaní domáha predovšetkým ochrany pred pokračovaním v zásahoch do svojich osobnostných práv a v poskytnutí verejného ospravedlnenia za poškodenie svojej cti, ľudskej dôstojnosti a dobrého mena, čo vyplýva zo symbolickej výšky nemajetkovej ujmy v sume 5 Sk (0.17 €), ktorej náhrady sa sťažovateľ v konaní domáha. Je poľutovaniahodné, nie „účelové“, že súd v Slovenskej republike nie je spôsobilý poskytnúť dotknutej osobe súdnu ochranu pred neoprávneným zasahovaním do osobnostných práv ani za takmer 9 rokov od začatia súdneho konania, hoci ako sme uviedli v ústavnej sťažnosti, ochrana osobnosti si vyžaduje osobitnú starostlivosť všeobecného súdu o naplnenie účelu súdneho konania, čo okrem iného znamená, že všeobecný súd má povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá (§ 100 ods. 1 OSP), a aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň osoba obrátila so žiadosťou o rozhodnutie (napr. I. ÚS 100/03 a I. ÚS 158/04). Povinnosťou súdu je pristupovať v konaní vo veci ochrany osobnosti so zvýšenou starostlivosťou. Výsledok konania v takomto prípade má osobitný význam pre sťažovateľa, pretože sa priamo dotýka jeho osobného statusu (IV. ÚS 326/04).

Osobná česť, dobrá povesť a dobré meno patria k najvýznamnejším ľudským hodnotám, ktorým právny poriadok Slovenskej republiky poskytuje osobitnú ochranu. Žiaľ, ak súdy nie sú spôsobilé túto ochranu poskytnúť dotknutým osobám účinným a efektívnym spôsobom v primeranom čase, z práva na ochranu osobnosti sa stáva právo iluzórne.

Kvalita rozhodovania súdov a dĺžka súdnych konaní v Slovenskej republike sú vo všeobecnosti dlhodobo alarmujúce. V tomto konkrétnom prípade je situácia o to vážnejšia, že sťažovateľ je v dôsledku nesprávneho postupu súdu verejne vystavený permanentnému poškodzovaniu svojej osobnej cti, dobrej povesti a mena, pričom jeho snaha o dosiahnutie svojej ochrany súdnou cestou trvajúcou už takmer 9 rokov je zjavne neúčinná a neefektívna. Sťažovateľ tak stráca dôveru vo funkčnosť práva a spravodlivosti v Slovenskej republike. Sťažovateľ má tiež reálne obavy, že vzhľadom na svoj vek (70 rokov) sa nemusí dožiť právoplatného rozhodnutia v predmetnej veci.

Pokiaľ ide už o citované konštatovanie predsedníčky súdu, že sťažovateľ sa „snaží svoj neúspech v tomto konaní riešiť cestou priznania ujmy cestou Ústavného súdu SR“

dovoľujeme si poukázať na skutočnosť, že predmetné súdne konanie doteraz nebolo právoplatne ukončené, a preto označenie sťažovateľa za „neúspešného v konaní“ vyznieva zo strany predsedníčky súdu značne prekvapujúco a zakladá vážne pochybnosti o nestrannosti Okresného súdu Bratislava I v uvedenom súdnom konaní. Navyše, predsedníčke okresného súdu by malo byť tiež zrejmé, že ústavnú sťažnosť sťažovateľ podal v novembri 2011, kým neprávoplatný rozsudok o zamietnutí jeho návrhu súd vyniesol až 1. marca 2012. Táto skutočnosť teda tiež len potvrdzuje absurdnosť uvedeného konštatovania predsedníčky súdu.

Predsedníčkou okresného súdu namietanú výšku sťažovateľom požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky, vzhľadom na uvedený skutkový a právny stav veci, najmä však vzhľadom na predmet sporu (ochrana osobnosti), opakovanú nečinnosť, neefektívnosť a svojvoľnosť postupu okresného súdu v konaní, ignorovanie nálezu ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 158/05-39 z 26. októbra 2005 okresným súdom, a v neposlednom rade aj vzhľadom na celkovú dĺžku súdneho konania dosahujúcej intenzitu odmietania prístupu k spravodlivosti, považujeme za primeranú. Výška požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy je primeraná aj s ohľadom na relevantnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. rozsudky vo veci Riccardi Pizzati v. Taliansko z 10. novembra 2004 a 29. marca 2006 [Veľký senát], sťažnosť č. 62361/00).

V tejto súvislosti možno tiež poukázať na opakované výhrady Európskeho súdu pre ľudské práva adresované Slovenskej republike, že náhrady nemajetkovej ujmy priznávané Ústavným súdom Slovenskej republiky jednotlivým sťažovateľom sú nedôvodne niekoľkonásobne nižšie ako náhrady priznávané sťažovateľom Európskym súdom pre ľudské práva v obdobných veciach. Aj z tohto dôvodu považujeme uplatnenú náhradu nemajetkovej ujmy za primeranú.

Kým pre viaceré orgány verejnej moci v Slovenskej republike je dĺžka súdneho konania zrejme iba neosobným číslom či štatistickým údajom, dotknutým osobám neprimerane dlho trvajúce súdne konania výrazne negatívnym spôsobom zasahujú do ich každodenného života. Pre účastníka súdneho konania nie je dĺžka súdneho konania v jeho veci len púhym číslom, predstavuje pre neho značnú časť jeho života, ktorú mohol stráviť príjemnejším spôsobom než venovaním sa nekonečnému súdnemu sporu. Sťažovateľ v predmetnom súdnom konaní o ochrane svojej osobnosti strávil už takmer sedminu svojho

života čakaním na právoplatné súdne rozhodnutie. Požadovaná náhrada nemajetkovej ujmy môže preto aspoň čiastočne zmierniť útrapy sťažovateľa spôsobené neprimerane dlho trvajúcim súdnym konaním.

Na záver si dovoľujeme vyjadriť presvedčenie, že odvaha ústavného súdu priznávať dotknutým osobám finančné zadosťučinenia v sumách menej symbolických a viac „primeraných“ vzniknutým nemajetkovým ujám, by mohla prispieť k reálnemu zvýšeniu vymožitelnosti práva v Slovenskej republike.»

Dňa 21. augusta 2012 právny zástupca sťažovateľa oznámil ústavnému súdu, že „(...) v záujme urýchlenia konania sťažovateľ netrvá na tom, aby sa v predmetnej veci konalo ústne pojednávanie“.

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a v čl. 38 listiny a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 8 Ct 13/2003 v období po rozhodnutí ústavného súdu č. k. II. ÚS 158/05-39 z 26. októbra 2005:

Dňa 2. decembra 2003 podal sťažovateľ na okresnom súde proti P., a. s., vydavateľovi denníka S. (ďalej len „odporca v 1. rade“), a proti Mgr. J. M. (ďalej len „odporca v 2. rade“) žalobný návrh na ochranu osobnosti a na náhradu nemajetkovej ujmy. Súčasťou tohto návrhu bol aj návrh na vydanie predbežného opatrenia.

(...)

Dňa 26. októbra 2005 ústavný súd nálezom rozhodol, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo

na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v predmetnom konaní porušené bolo. Ústavný súd zároveň okresnému súdu prikázal, aby v danej veci konal bez zbytočných priet'ahov.

Dňa 29. novembra 2005 podpredsedníčka okresného súdu požiadala zákonnú sudkyňu o pokračovanie v konaní.

Dňa 5. októbra 2006 okresný súd nariadil pojednávanie vo veci na 6. december 2006.

Dňa 14. novembra 2006 odporca v 1. rade požiadal okresný súd o ospravedlnenie neúčasti na pojednávaní, pričom trval na odročení nariadeného pojednávania.

Dňa 20. novembra 2006 s'ťažovateľ požiadal okresný súd o zmenu termínu pojednávania s uvedením dôvodu.

Dňa 6. decembra 2006 bolo pojednávanie odročené na 27. február 2007.

Dňa 27. februára 2007 bolo pojednávanie odročené na 15. júna 2007, pretože na pojednávanie sa nedostavili odporcovia v 1. a 2. rade a zákonná sudkyňa bola práceneschopná.

Dňa 15. júna 2007 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktoré sa nedostavili odporcovia v 1. a 2. rade, preto bolo odročené na 9. október 2007.

Dňa 8. októbra 2007 vzniesla zákonná sudkyňa námietku svojej zaujatosti v napadnutom konaní.

Dňa 9. októbra 2007 bolo pojednávanie odročené na neurčito z dôvodu zákonnou sudkyňou vznesenej námietky zaujatosti.

Dňa 2. decembra 2007 bola vec pridelená inému zákonnému sudcovi.

Dňa 5. decembra 2007 okresný súd nariadil vo veci pojednávanie na 11. február 2008.

Dňa 11. februára 2008 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo po vypočutí účastníkov odročené na 14. apríl 2008.

Dňa 22. februára 2008 s'ťažovateľ predložil súdu listinné dôkazy.

Dňa 8. apríla 2008 odporca v 1. rade požiadal súd o ospravedlnenie jeho neúčasti na nastávajúcom pojednávaní.

Dňa 14. apríla 2008 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 25. jún 2008.

Dňa 25. júna 2008 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom okresný súd rozhodol, že bude pojednávať v neprítomnosti sťažovateľa, ktorý sa nedostavil, a uznesením vyhlásil dokazovanie za skončené, pričom pojednávanie odročil na 30. jún 2008.

Dňa 30. júna 2008 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bol vyhlásený rozsudok, ktorým okresný súd návrh sťažovateľa na ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy v celom rozsahu zamietol a zároveň mu uložil uhradiť trovy konania a právneho zastúpenia.

Dňa 26. augusta 2008 bol vyhotovený rozsudok.

Dňa 22. septembra 2008 sťažovateľ podal odvolanie proti uvedenému rozsudku.

Dňa 15. októbra 2008 okresný súd zaslal odporcom v 1. a 2. rade odvolanie sťažovateľa na vyjadrenie.

Dňa 29. októbra 2008 okresný súd vyzval sťažovateľa, aby zaplatil súdny poplatok za podaný opravný prostriedok.

Dňa 5. novembra 2008 sťažovateľ zaplatil súdny poplatok za odvolanie.

Dňa 16. januára 2009 bol odvolaciemu súdu predložený spis, aby rozhodol o opravnom prostriedku sťažovateľa.

Dňa 26. februára 2010 odvolací súd napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

Dňa 9. marca 2010 bolo okresnému súdu doručené rozhodnutie odvolacieho súdu o opravnom prostriedku a bol mu vrátený spis.

Dňa 11. marca 2010 okresný súd zaslal uvedené rozhodnutie odvolacieho súdu účastníkom konania.

Dňa 7. júna 2010 okresný súd nariadil pojednávanie na 8. júl 2010.

Dňa 2. júla 2010 sťažovateľ ospravedlnil svoju neúčast' na nariadenom pojednávaní.

Dňa 8. júla 2010 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom súd rozhodol, že sa bude pojednávať aj v neprítomnosti sťažovateľa a odporcu v 2. rade, pričom pojednávanie bolo odročené na 25. október 2010 s tým, že okresný súd požiada o pozbavenie mlčanlivosti sťažovateľa a odporcu v 2. rade.

Dňa 13. októbra 2010 S. (ďalej len „S.“) oznámila okresnému súdu, že na základe jeho žiadosti nebolo možné zbaviť sťažovateľa a odporcu v 2. rade povinnosti zachovávať mlčanlivosť, keďže vo vzťahu k uverejneným článkom menovaným takáto povinnosť nikdy nevznikla.

Dňa 20. októbra 2010 okresný súd oznámil sťažovateľovi, že nariadené pojednávanie je zrušené z dôvodu, že sa nepodarilo zabezpečiť pozbavenie mlčanlivosti sťažovateľa a odporcu v 2. rade.

Dňa 22. októbra 2010 okresný súd odročil pojednávanie na 31. január 2011.

Dňa 25. januára 2011 odporca v 2. rade požiadal o ospravedlnenie svojej neúčasti na nariadenom pojednávaní a zároveň súhlasil s tým, aby sa pojednávanie uskutočnilo aj v jeho neprítomnosti.

Dňa 8. marca 2011 okresný súd opätovne požiadal S. a N. (ďalej len „N.“) o pozbavenie mlčanlivosti odporcu v 2. rade so spresnením rozsahu zbavenia mlčanlivosti.

Dňa 31. marca 2011 N. oznámil okresnému súdu, že v zmysle zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, nie je možné zbaviť mlčanlivosti odporcu v 2. rade.

Dňa 18. apríla 2011 S. oznámila okresnému súdu, že nezbavila sťažovateľa a odporcu v 2. rade povinnosti zachovávať mlčanlivosť.

Dňa 21. decembra 2011 okresný súd nariadil vo veci pojednávanie na 9. január 2012.

Dňa 9. januára 2012 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 13. február 2012.

Dňa 13. februára 2012 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bolo vyhlásené dokazovanie za skončené a na účely vyhlásenia rozsudku bolo odročené na 1. marec 2012.

Dňa 1. marca 2012 okresný súd vyhlásil rozsudok č. k. 8 Ct 13/2003-190, ktorým návrh sťažovateľa v celom rozsahu zamietol.

Dňa 19. marca 2012 sťažovateľ podal odvolanie proti uvedenému rozsudku.

Dňa 21. marca 2012 sťažovateľ doplnil potrebný počet rovnopisov svojho odvolania. V rovnaký deň okresný súd vyzval odporcu v 1. a 2. rade, aby sa vyjadrili k odvolaniu.

Dňa 9. mája 2012 bol odvolaciemu súdu predložený spis s opravným prostriedkom.

Dňa 25. septembra 2012 odvolací súd rozsudkom č. k. 8 Co 166/2012-241 odvolaním napadnuté rozhodnutie okresného súdu potvrdil.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní o ochranu osobnosti, ktoré je vedené pod sp. zn. 8 Ct 13/2003, dochádza k porušovaniu základných práv sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napriek tomu, že ústavný súd už svojím nálezom č. k. II. ÚS 158/05-39 z 26. októbra 2005 vyslovil porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru v napadnutom konaní a prikázal okresnému súdu konať v danej veci bez prietahov.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov(...)

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná(...)

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci

v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy (a rovnako aj čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru), sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že z hľadiska hodnotenia povahy veci sa oprel o všeobecnú zásadu uznávanú aj v judikatúre ESLP, podľa ktorej sa primeraná lehota na konanie o ochrane osobnosti v dôsledku mimoriadne citelného možného zásahu do sféry osobnostných práv a slobôd musí posudzovať prísnejšie ako štandardné veci (m. m. II. ÚS 32/03, II. ÚS 209/2012).

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, ústavný súd nemal dôvod ani v posudzovanom štádiu napadnutého konania odchyliť sa od svojho názoru vyjadreného v náleze č. k. II. ÚS 158/05-39, podľa ktorého „predmetom namietaného konania sp. zn. 8 Ct 13/2003 je návrh na začatie konania vo veci ochrany osobnosti a náhrady nemajetkovej ujmy, ktorý tvorí pravidelnú súčasť rozhodovacej agendy okresných súdov, a preto vec nemožno považovať za právne zložitú“. Okrem toho ústavný súd konštatuje, že doterajšia dĺžka posudzovaného konania (ako na to bude poukázané v bode III/3 tohto rozhodnutia) nebola závislá od právnej alebo skutkovej zložitosti veci.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúmanom konaní po rozhodnutí ústavného súdu č. k. II. ÚS 158/05-39, ústavný súd nezistil žiadnu významnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v napadnutom konaní k zbytočným

prieťahom. Sťažovateľ ani v tomto období neprispel svojim správaním k prieťahom v konaní.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci a predovšetkým poukazuje na to, že nemožno pochybovať o tom, že aj povaha ochrany osobnosti si vyžaduje osobitnú starostlivosť všeobecného súdu o naplnenie účelu konania, čo okrem iného znamená, že všeobecný súd má povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a skončená, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty účastníkov konania. Okrem toho v danej veci bolo nutné bez zbytočných prieťahov konať už aj z dôvodu, že ústavný súd už raz bol nútený okresnému súdu prikázať konať bez prieťahov (II. ÚS 158/05).

Treba tiež konštatovať, že celkové trvanie napadnutého konania o ochranu osobnosti (na okresnom súde) od 2. decembra 2003 do 1. marca 2012, teda takmer 9 rokov, je už samo osebe celkom jednoznačne neprimerané. Okrem toho je nepochopiteľné, že okresný súd bol v predmetnej veci opakovane dlhodobo absolútne nečinný, konkrétne v období od 29. novembra 2005 do 5. októbra 2006 (desať mesiacov), od 18. apríla 2011 do 21. decembra 2011 (deväť mesiacov), ale aj krátkodobo, a to v období od 9. októbra 2007 do 2. decembra 2007 (dva mesiace), od 5. novembra 2008 do 16. januára 2009 (dva mesiace) a od 11. marca 2010 do 7. júna 2010 (tri mesiace), teda v týchto obdobiach bez akýchkoľvek zákonných alebo iných dôvodov nevykonával vo veci žiadne úkony. Okresný súd teda viac ako dva roky vo veci nevykonal prakticky žiadny úkon smerujúci k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ ako žalobca vo veci o ochranu osobnosti počas súdneho konania nachádzal, čo je základným účelom práva zaručeného v citovaných článkoch ústavy a dohovoru (pozri napr. I. ÚS 41/02). K prieťahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani správania účastníkov, ale výlučne v dôsledku postupu súdu. Personálne zmeny, na ktoré v danej veci poukázala predsedníčka okresného súdu, nebolo možné akceptovať. Ústavný súd už v podobných súvislostiach viackrát vyslovil (pozri napr. I. ÚS 23/03 a v ňom citovanú predchádzajúcu judikatúru ústavného súdu), že nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté prieťahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2

zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí – a teda vykonanie spravodlivosti – bez zbytočných prieťahov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na dlhodobu obmedzenú personálne kapacity príslušných súdov (pozri napr. I. ÚS 119/03). Okrem uvedeného ústavný súd opakovane zdôraznil, že pri posudzovaní toho, či bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov, posudzoval postup súdu, a nie to, či toto právo bolo porušené činnosťou (nečinnosťou) alebo postupom konkrétneho sudcu vybavujúceho danú vec. Preto pri posudzovaní odôvodnenosti sťažnosti nemožno prihliadnuť na skutočnosti označované ako objektívne vo vyjadrení súdu (I. ÚS 6/06).

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva a práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, v čl. 38 ods. 2 listiny a v čl. 6 ods. 1 dohovoru tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. Vzhľadom na to, že 1. marca 2012 bol v predmetnej veci na okresnom súde vyhlásený rozsudok č. k. 8 Ct 13/2003-190, neprichádzalo do úvahy v okolnostiach danej veci rozhodnutie podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ požadoval priznať primerané finančného zadosťučinenie v sume 15 000 €, najmä preto, aby *„bola sťažovateľovi poskytnutá účinná právna ochrana jeho osobnostným právam, je nevyhnutné, aby rozhodnutie príslušného súdu bolo vydané v primeranom čase“*.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľa. Ústavný súd preto uznal

za odôvodnené priznať mu aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľa, najmä aj na povahu veci (ochrana osobnosti) považuje za primerané vo výške 5 000 €. Ústavný súd pritom osobitne prihliadol aj na to, že nálezom č. k. II. ÚS 158/05-39 z 26. októbra 2005 už vyslovil porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru v napadnutom konaní a prikázal okresnému súdu konať v danej veci bez prietáhov.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľovi vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a spísanie sťažnosti z 1. decembra 2011 a písomné stanovisko k vyjadreniu okresného súdu zo 17. augusta 2012). Za dva úkony vykonané v roku 2011 patrí odmena v sume dvakrát po 123,50 € a režijný paušál v sume dvakrát po 7,41 € a za jeden úkon vykonaný v roku 2012 patrí odmena v sume 127,16 € a režijný paušál v sume 7,63 € (v zmysle § 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov), preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú sumu 396,39 €. K uvedenej sume bolo treba pripočítať 20 % DPH, teda sumu 79,27 €, a preto celkové trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú sumu 475,66 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. decembra 2012